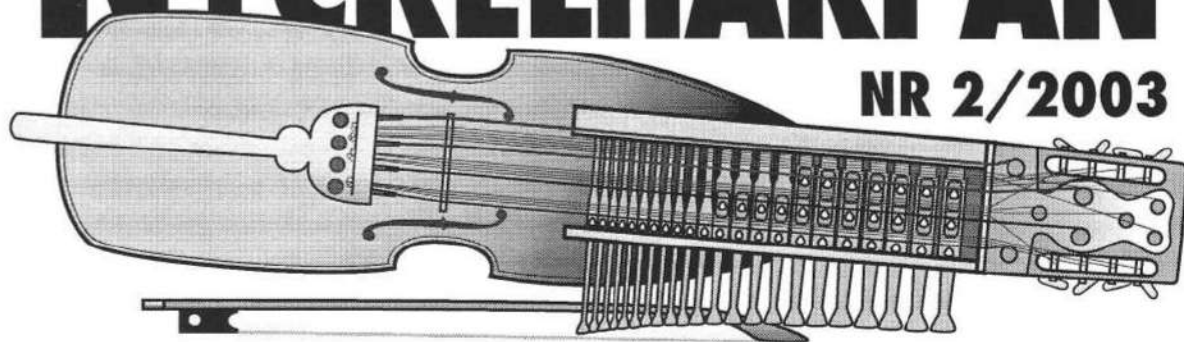

NYCKELHARPAN

NR 2/2003

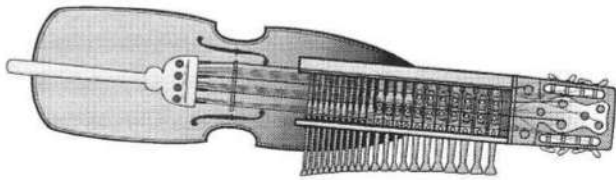

FÖRENINGEN NYCKELHARPANS MEDLEMSTIDNING

FRÅN VÅRENS HARPKURS • ANUNDS TRÄTA OCH BATALJ

NÅGRA STÄMMOTIPS FÖR SOMMAREN M M

NYCKELHARPAN NR 2/03

Årgång 17.

Medlemstidning för Föreningen Nyckelharpan.

Utkommer med 4 nr per år. ISSN 1401-2936

Adress: Föreningen Nyckelharpan, c/o Möllerman
Riddarstigen 17A, 183 30 Täby.

Ansvarig utgivare: Sture Möllerman.

Redaktion:

Sture & Marianne Möllerman, tel 08-768 13 66.

Anne-Marie Tärnström, tel 08-89 91 80.

Artiklar och bilder ur Nyckelharpan får ej kopieras för publicering utan medgivande från redaktionen.

Material till nästa nummer skall vara på redaktionen senast 10 augusti.

MEDLEMSKAP

I Föreningen Nyckelharpan kan du välja antingen fullt eller begränsat medlemskap.

Fullt årligt medlemskap erhålles mot inbetalning av 150 kr på föreningens postgirokonto nr 491 82 94 - 2.

Väljer du lägre medlemsavgift, 120 kr, erhåller du tidningen Nyckelharpan men avstår från all övrig information.

FÖRENINGEN NYCKELHARPANS STYRELSE

	Telefon
Ordförande Sture Möllerman	08-768 13 66
Kassör Kjell Wigforss	08-758 17 55
Sekreterare Anne-Marie Tärnström	08-89 91 80
Ledamot Monica Hedelius	08-754 24 57
Ledamot Annika Ohlsson	08-754 21 57
Suppleant Bo Nilsson	08-716 96 96
Suppleant Bertil Svensk	08-556 512 62

Föreningen Nyckelharpan org. nr 80 20 11-4289

www.nyckelharpan.org

OMSLAGSBILDEN

Peter "Puma" Hedlund och Ragnar Berglund på bästa spelhumör framför spisen i stora salen på Eric Sahlström Institutet.

Foto: Sture Möllerman

INNEHÅLL

i detta nummer

Tiderna förändras	sid. 3
Spelmanssommaren har börjat	sid. 3
Nyckelharpskursen i Tobo	sid. 4-5
Svartlösa Spelmän i Nacka	sid. 6-7
Två nya CD produktioner	sid. 8
Anunds träta och batalj – en folkmusikalisk berättelse	sid. 9
Bygg en nyckelharpa med Sören Åhker	sid. 10
Distanskurser i nyckelharpspel och -bygge	sid. 10-11
Tre nya Sahlströmstipendiater	sid. 12
Fler tips om stämmor m m	sid. 12

Årsavgiften

Med detta nummer av Nyckelharpan bifogas ett inbetalningskort till dig som glömt betala medlemsavgiften. Gör din inbetalning omgående så får du även fortsättningsvis tidningen Nyckelharpan och möjlighet att delta i flera aktiviteter.

Om du gör din inbetalning på annat sätt än via inbetalningskortet, glöm då inte att ange betalningsavsändare och eventuellt ny adress.

Årsmötet

Vid föreningens senaste årsmöte i mars i år fick styrelsen oförändrad uppdraget att även innevarande år förvalta Föreningen Nyckelharpan med allt vad det innebär i form av tidningsutgivning, kursverksamhet och träffar. Som revisorer utsågs Christer Kvarne och Ingemar Skoglund.

Styrelsen som är presenterad på sid 2 i tidningen Nyckelharpan tackar för fortsatt förtroende.

BIRGER GUSTAFSSON DIGITAL AB

är Föreningen Nyckelharpan's sponsor i form av mycket generösa villkor vid tryckning av vår medlemstidning. Vi tackar alla hos Birger Gustafsson Digital AB som på detta sätt stöder vår verksamhet.

Tiderna förändras

– inte minst på nyckelharpsfronten. Följande urklipp med bild ur Akademiska folkdanslagets årskrönika 1968 har skickats in till nyckelharpsans redaktion av Rolf Carlsson.

”22/3

Vi samlades på Uttringe för en folkmusikafton. Efter kaffet satte Ragnar Karlsson och Lennart Bergtröm igång med att på nyckelharpa och fiol spela Upplandslåtar. Efter en stund utökades spelmännen med Kerstin Gawell och Ann-Marie Forsberg. Ulf berättade att enligt avhandling om nyckelharpan så kan utom Ragnar bara 18 spelmän hantera detta instrument.”

Häromdagen fick jag frågan om hur många som idag trakterar nyckelharpa. Tyvärr hade jag ingen uppgift att lämna, men trodde att det rörde sig om flera tusen. Jag blev då strax tillrättavisad av en närstående som trodde sig veta mer.

– Minst tiotusen!

Vad som är närmast sanningen vore intressant att veta. Finns det någon välunderbyggd uppgift, sänd gärna in den till oss. Då kan vi fortsättningsvis ge bättre svar.

Sture Möllerman, ordf.

Spelmanssommaren har börjat

och med den alla tillfällen till nyckelharpspel. Både med nya och gamla spelkamrater i olika konstellationer.

Idag bör det knappast vara några svårigheter att hitta tillfällen till spel var du än befinner dig i landet. Varje större folkmusikförening, hembygdsförening eller spelmanslag med självaktning arrangerar en egen spelmansstämma. Enklast hittar du platserna med dessa arrangemang på Internet och då via de många folkmusiklänkar som finns att tillgå.

Som ett extra smakprov bjuder vi här på lite information om några av de många stämmorna/träffarna.

Österbybruk – alltid helgen före midsommar. Dit måste man åka om man är nyckelharpspelare! I samband med stämman pågår även kursverksamhet, såväl i spel som i nyckelharpsbygge. Se info på sista sidan.

Bingsjöstämman 2 juli. Hela dagen och natten.

Nyckelharpsans kväll 10 juli kl 18 i Hanebo hembygdsgård, Hårga, Hälsingland. Info 0278-65 70 14.
Arr. Voxnadalens nyckelharpor.

Korrö. Södra Sveriges största folkmusikfestival 24-27 juli. För mer information www.smalandsmusikarkiv.nu

Idrestämman i norra Dalarna 12 sept. Info 0253-412 78

BYSS-CALLE STÄMMAN

Älvkarleby Gammelgård
(vid kyrkan)
Söndagen den 17 aug. 2003

Gudstjänst med inbjudna spelmän kl. 11.
Inledande allspel kl. 12, därefter
uppspelningar enskilt och i grupp.
Plakett till den som spelar Byss-Calle låt.

Spelldare är **Leif Alpsjö**.
Spelmän fri entré och spelmansmat.

*Välkommen till
den 21:a Byss-Calle stämman
Älvkarleby hembygdsförening.
jarl.holmstrom@vahoo.se*

Vår Nyckelharpskurs i Tobo samlade över trettio deltagare.

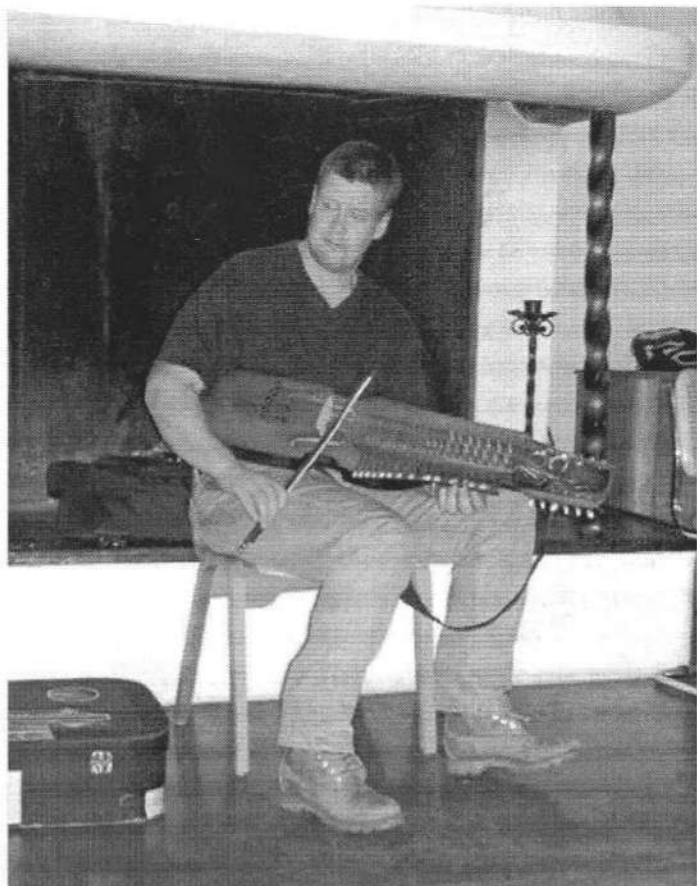
Några och trettio nyckelharpspelmän hade anmält sig till Föreningen Nyckelharpans helgkurs i Tobo för att bättra på sitt spel och få inspiration till fortsatt utveckling. Som lärare hade vi denna gången anlitat Peter Hedlund och Ragnar Berglund, två mycket välmeriterade spelmän.

Som vi alltid gjort på våra tidigare kurser i Tobo startade vi med allspel. Men först sedan vi fått en välkomnande frukost och våra övernattningsrum fördelade.

Deltagarnas spelskicklighet och erfarenhet varierade som ofta kraftigt, dock var inga rena nybörjare inbjudna. Det var inte så lätt att under dessa omständigheter tillfredsställa allas behov.

Vi delades upp i två grupper som alternerade med de två lärarna. Den ena gruppen var tänkt att ligga på en något högre nivå än den andra. Samma innehåll och samma låtar i de båda grupperna med tanke på gemensamt spel var däremot tanken och så blev det.

Mycket tid lades ned på stråkhållning och tonbildning. För mycket tyckte kanske några, men ingen slapp undan. Det var framför allt Ragnar som envist försökte få samtliga att hålla stråken som han förordade. Dubbelgrepp, komp och stämspel av enklare typ hann vi också prova på.

Peter Hedlund, dubbel "värdsvärd" i Nyckelharpspel

Ragnar Berglund var mycket noga med stråkhållningen. Här är det Monica Hedelius som får undervisning.

Ett annat nyttigt inslag i kursen var – tyckte många – Peters sätt att stämma sin nyckelharpa. Han är ju känd inte bara för sitt otroligt skickliga utan också mycket renklingande spel.

När det gällde låtvalet under kursen fick vi några nya polskor och valser att bita i. Allt från en liten enkel men melodisk låt komponerad av en spelkompis till Peter till Peters egen polska tillägnad sonen Jonas. Vi fick tillåtelse att publicera polskan i vår medlemstidning. Så varsågod, den som vill prova! Låten står nedtecknad på sidan härintill.

Efter en närande och god middag då vi också fick besök av Sahlströminstitutets vd Kerstin Lidgren, var det dags att lyssna till en stunds spel under lite friare former. Sture och Marianne visade hur det kunde gå till när man spelade på näverlur och kohorn. Sedan var det dags att få ta del av Peters och Ragnars samspel i några låtar ur "den högre skolan".

Under lördagskvällen blev det gruppspel som tidigare på våra helgkurser. Några orkade dock inte vara uppe så länge. Om det berodde på att Ragnar och Peter kört slut på dem under dagen eller att de ville spara sina krafter till nästföljande dag låter jag vara osagt, men vi var ändå några spelmän som inte lade ned våra harpor förrän sent på natten.

Under söndagen repeterade vi vad vi lärt oss från dagen innan. Dessutom bjöd Peter och Ragnar på ytterligare en stunds samspel. Detta i anslutning till kursens sista pass, då alla som ville kunde spela in låtarna vi lärt oss. Bl annat spelade Ragnar en tango, Peter spelade Vals i Lekstugan av Ebbe Jularbo och tillsammans spelade dom Ragnars vals, Knäppgöken.

JONAS POLSKA

av Peter "Puma" Hedlund

Peter gjorde polskan till sonen Jonas efter det att han beklagat sig över att aldrig ha fått någon låt av pappa. Inspelningen skedde vid Föreningen Nyckelharpsans kurs i Tobo den 15-16 mars 2003. Nedtecknad av Kjell Wigforss.

Så här i efterhand finns det säkert många som har fler önskemål vad det gäller både innehåll och upplägg av våra helgkurser.

Fler alt. färre nya låtar? Mindre alt. mer teori? Fler och mindre grupper osv. Du som har egna idéer eller önskemål, hör av dig till någon av oss i styrelsen. Vi vill att våra kurser

ska bli så bra som det överhuvudtaget går att göra dem.

Detta gäller inte bara våra helgkurser. Allt annat som har med våra aktiviteter att göra behöver också ständigt ny näring.

Sture Möllerman

På besök hos spelmännen i Nacka

Det finns många spelgrupper/spelmanslag/spelkurser eller liknande runt om i landet med nyckelharpor som huvudinstrument. Samtidigt sitter många nyckelharpspelare hemma för sig själv och har inte hittat någon spelkamrat eller någon plats att tillsammans med andra utveckla sitt spel.

Vill du att vi från Föreningen Nyckelharpan kommer och gör ett reportage från din spelgrupp, hör gärna av dig. Dels för att marknadsföra er själva men också för att kanske få ensamma spelmän att hitta till er för givande samspel.

Vi har tidigare här i tidningen Nyckelharpan presenterat några grupper/speltillfällen som vi antingen besökt eller som själva sänt in sitt material. Dalarna, Sörmland, Bohuslän och Uppland har varit representerade. Nu har turen kommit till Svartlösa Spelmän i Nacka dit Föreningen Nyckelharpan styrelse blivit inbjudna.

Kanske blir det din nyckelharpsgrupp nästa gång? Hör i så fall av dig till

Sture Möllerman tel 08 - 768 13 66.

Den 5 maj var Föreningen Nyckelharpan styrelse inbjuden att delta under Svartlösa Spelmäns övningskväll i Nacka. Fem stycken av styrelsens medlemmar hade tackat ja till inbjudan och kom också punkligt med nyckelharporna för att kunna spela tillsammans med Nackaspelmännen.

Vi hade i förväg fått en ordentlig vägbeskrivning och en repertoarlista med 20-talet låtar inför kvällen. Ordning och reda med Svartlösa Spelmän!

Gruppen ingår i Nacka Hembygdsförening och startade 1984 under namnet Svartlösa Härads Spelmän. Idag har man cirka 25 nyckelharpor plus bas och gitarr. Repertoaren är blandad allsvensk med dragning åt Uppland men till stor del baserad på folklig dansmusik, då man har ett nära samarbete med traktens folkdanslag. Därför är man också medlem i Svenska Ungdomsringsen, vilket inte är så vanligt bland spelmanslag/grupper idag. Brölloppspelningar och liknande åttagande är heller inte främmande för Svartlösa spelmän.

Tidigare har Svartlösa Spelmän haft Jan-Erik Eneqvist och Bosse Karlsson som fasta spelledare, men då dessa lämnat gruppen turas man nu om att leda spelet. Man träffas varje

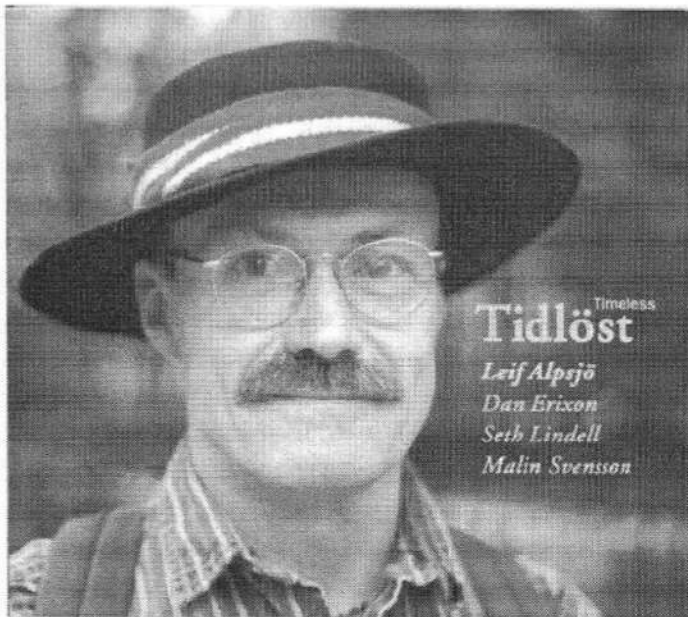

måndag i ABFs lokal i Ektorps Centrum mellan kl 19 och 22 för att repetera och lära sig nya låtar. Alla har med sig kaffe på termos och fika bröd, så även denna kväll då Föreningen Nyckelharpan var på besök och lät sig väl smaka.

Vi som inbjudna gäster fick precis som övriga spelmän välja låtar att spelas under kvällen. Några var kanske inte vad som normalt fanns på Svartösas repertoar, men det gick ganska hyggligt med samspellet ändå. Under fikapausen passade vi på att bekanta oss närmare med varandra. Vi hade träffat en del av Nackaspelmännen tidigare. Några av Svartlösa Spelmäns medlemmar är sedan lång tid även med i vår organisation och i och med denna kväll fick vi ytterligare några nya spelmän till Föreningen Nyckelharpan.

Svartlösa Spelmän tar gärna emot fler intresserade som vill utvecklas tillsammans i gemytlig anda och samspel. Nivån på spelskicklighet och musikalisk kunnande hos dagens medlemmar är ganska skiftande, men eventuellt nytillträdda spelmän behöver oroa sig. Det finns alltid någon bland de mer erfarna som ställer upp och hjälper de vilsna till rätta.

Text och foto: Sture Möllerman

Tidlöst

En spelman som var tidigt ute i folkmusikbranschen med kursverksamhet, not- och instrumentförsäljning m m var Leif Alpsjö. Redan när den så kallade folkmusikvågen drog fram på sjuttioalet var han i farten med sin verksamhet, men inte förrän nu trettio år senare har han givit ut en alldeles egen CD. Tidigare inspelningar har han gjort tillsammans med andra kända spelmän.

Nåja, helt ensam är inte Leif, men det är ändå han som står för merparten av musiken. Med sig har han Dan Erixon från Norrköping på gitarr, Malin Svensson, Tierp på orgel och Seth Lindell, Uppsala på dragspel.

Som titeln anger är låtarna hämtade från en lång tids-epok. Från Johan Sebastian Bachs *Wachet auf, ruft uns die Stimme* till Eric Sahlströms *Norrgårdeshambo*. Däremellan kan man bland annat få höra något i detta sammanhang så ovanligt som *On the sunny side of the street*. Några av låtarna har Leif själv komponerat – ett par små lättillgängliga melodier.

Norrgårdeshambo är en av de få låtar på denna CD som Leif inte deltagit i. Det är en soloprestation av dragspelaren Seth, en alldeles ypperlig tolkning av Erics kända hambo. Sällan hör man en dragspelare med sådan känsla!

”Tidlöst” är utgiven på förlaget Tongång (AWCD49) och i skivkonvolutet finns en utförlig presentation på svenska och engelska av låtarna men även av Leif Alpsjö i sina olika roller som pedagog, barnlekare, amerikafarare, kyrkspelman, konferensspelman och vallonbruksguide.

Sture Möllerman

Sänd gärna in CD skivor med nyckelharpsanknuten musik till vår redaktion, och du får dem omnämnda som här.

Klara stjärnor

Eva Tjörnebo och Viskompaniet har kommit ut med sin tredje CD – Klara stjärnor. De tidigare utgåvorna, ”...och längtat haver jag” och ”Liksom vinden fri”, fick ett varmt mottagande av alla oss som älskar folkmusik och folkvisor.

Det kan tyckas svårt att en tredje gång i samma genre ge sig i kast med ännu en skiva, men Eva med spelande vänner bjuder återigen på nya smakprov ur sin unika reper-toar.

Viskompaniet består av Kjell Landström nyckelharpor och gitarr; Per Furå nyckelharpor, säckpipa, bas, mungiga och lira; Leif Ålund gitarr, nyckelharpa, ukelele, mandolin och cittra, Inge Henriksson en-, två- och femradiga dragspel samt mungiga. Det är en gedigen ”besättning” som ackom-pangerar Eva men som också lever sitt eget liv som musiker. I högre grad än i de tidigare utgåvorna får instrumenta-listerna här ett större utrymme, tycker jag.

Som vanligt har Eva varit generös och även denna gång tagit med samtliga texter till visorna i konvoluthäftet. Det tackar vi för!

Skivan är utgiven av förlaget Tongång (AWCD51).

Sture Möllerman

Låtarna lever!

I sommar pågår en utställning på musikmuseet i Stockholm under namnet ”Låtarna lever”.

Det är Henry Wallin som i stora laveringar med djärva linjer tolkar den uppländska folkmusiken och dansen.

Anunds träta och batalj

en folkmusikalisk version av slaget vid "den heliga ån".

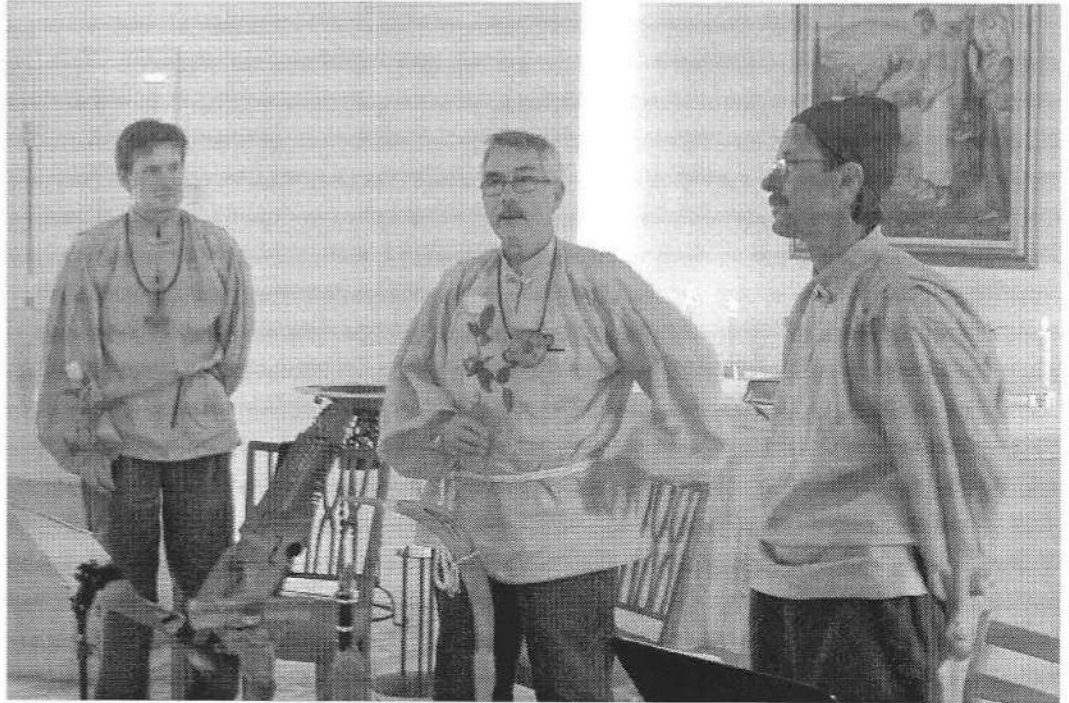
Benny Johansson, riksspelman på klarinett, nyckelharpspelare låtskrivare m m har många strängar på sin lyra. Ett av de senaste verken han gjort är denna folkmusikaliska föreställning, som han just nu framför på flera platser runt Stockholm.

Verket har rönt stor uppskattning både från musikintresserade och historiskt bevandrade personer.

Historien härör från år 1026 då tre nordiska kungar drabbade samman vid "den heliga ån" i Roslagen. Historien finns att läsa i Arbetsgruppen Långhundraledens "En seglats i tid och rum" utgiven 1993, och bygger på professor Bo Gräslunds undersökningar. Gudrun Vällfors har forskat vidare och beskrivit detta i "Tre kungar på Trälhavet" utgiven 2001. Skrifterna sammanfattar de nya rön om slaget vid Helgeå, som den isländska författaren Snorre Sturlasson skildrat men aldrig preciserat geografiskt. I århundraden har historiker antagit att händelserna utspelats vid Helgeå i Skåne. Det var professor Gräslund som fann att Snorres berättelse stämde bättre med Långhundraleden och Gudrun Vällfors som förlade flottornas möte till Trälhavet. Det sätt som slaget genomfördes på tycks inte passa in i Skåne. I södra Uppland däremot stämmer topografin väl och även namn på platser. Och detta var ju trots allt Sveariket som skulle försvaras mot den danske kungen.

Gamla isländska och engelska källor berättar att *Knut den Store* av Danmark och England, samlade en stor flotta för att hämnas på kung *Olav Haraldsson* av Norge och kung *Anund Jakob*, som beslagtagit stora skatter i det danska Skåne och nu flytt hem till Sveariket med sina flottor.

Om detta och fortsättningen av historien kan man läsa i programbladet till föreställningen som är musikaliskt illustrerad med inte mindre än 18 låtar av olika slag. Fria lyriska melodier, ridmarsch, krigsmarsch, snoa, polska, menuett och vals. *Stjuls* och *slunga* är lokala varianter av gånglåt respektive polska och de finns med för att de idag är nästan glömda. Naturligtvis fanns inte sådan musik på 1000-talet, men i sagans värld är allt tillåtet.

Henrik Eriksson, Benny Johansson och Ola Söderström vid framträdandet i S:t Olofs kyrka, Täby

Musiken som är skapad för mindre spelmansgrupper framförs av Benny Johansson på nyckelharpa och klarinett, Henrik Eriksson, nyckelharpa och Ola Söderström recitator och cister – ett lutaliknande stränginstrument.

Illustrationer

Vid Lerviks udd (*lento*)
 Åkerspaden (polska)
 Mot Helgö (ridmarsch – vals)
 Olavs springlek (polska)
 Dammybygget (snoa)
 Trälhavspolska (*vavace*)
 Vid dammsjön (*adagio*)
 De danskes kampsång (anglais)
 Spejarnas stjuls (stjuls)
 Helgö menuetten (*allegretto*)
 Kung Olavs skogsvals (wienervals)
 Anunds bön (koral)
 Anunds slunga (slunga)
 Kaskaden (polska)
 Flykten (jazz vals)
 Knuts krigsmarsch
 Anunds träta och batalj (*furioso*)
 Eftermäle (polska)

Föreställningen kan beställas av Benny Johansson
 tel 08 - 514 915 72.

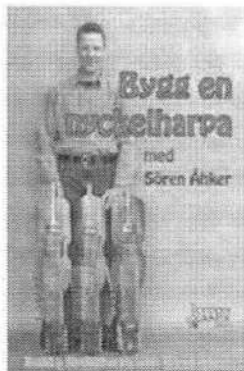
Sture Möllerman

Bygg en nyckelharpa med Sören Åhker

En videofilm av Rita Leydon

Sören Åhker hör väl till dagens uppskattade nyckelharpsbyggare, hans instrument spelas av många duktiga spelmän, bl a Peter "Puma" Hedlund. Och i den nyss utgivna boken "Bygg en nyckelharpa" avslöjar Sören, i text och bild, de hemligheter som ingår i bygget för den som vill bygga egen harpa.

Nu finns en videofilm, självständig eller som kompletteringsmedel till boken. Videografen Rita Leydon – hon som står bakom Pumas spelkurs på video – följde med Sören några veckor och filmade allt som ingick i bygget. Med skicklig redigering blev dessa tiotals timmar till slut drygt fyra timmar video på två DVD-plattor.

Sören först presenterar sig själv och sedan tar oss ut i skogen för att betrakta träet i dess ursprungliga form. Hemma igen sätter han direkt igång med bygget. Vi får se varenda byggmoment i logisk ordning. Kameran visar det väsentliga, medan Sören, lugn och avspänd, beskriver det han gör och påpekar det som vi borde lägga märke till.

Kännetecknet till den skickliga produktionen är att tittaren är nästan bredvid Sören i rummet, med syn över allt som pågår, ändå håller Sören på med sina verktyg och delar utan att störas av vare sig kameran eller vår närvaro. Vi ser hur mallarna och formerna används, hur maskinverktygen är uppställda, hur bitarna limmas ihop. Och vi lär oss känna Sören och hans lilla kniv som de goda vännerna de verkligen är.

När den nya harpan är klar dyker Sörens gode vän Puma upp och provspelar på den. Han ger den bra betyg.

DVD:n är logiskt uppbyggd, delad i lagom stor avsnitt och med användbar meny för navigering. För den som vill bygga egen harpa är den outhärlig hjälpmedel. Även för spelmannen som undrar hur hans/hennes instrument blev till är den en rolig och givande upplevelse.

DVD-skivorna är i NTSC-format, och är kompatibla med alla persondatorer utrustade med DVD-spelare och tillhörande mjukvara. De fungerar dock inte på en svensk DVD-ansluten TV utan konvertering av signalen till den europeiska standarden PAL.

Matt Fichtenbaum

Distanskurser vid Eric Sahlström Institutet i Tobo.

NYCKELHARPSSPEL

Start i september

Under två terminer har du chansen att fördjupa dina spel-färdigheter utöver vad en sommarkurs kan ge. Kursen drivs som en distansutbildning med regelbundna träffar.

Under kursen träffas deltagarna fyra helger på Institutet. Tiden mellan gångerna får du stöd via videokassett och e-postkontakt med lärarna.

Upplägg

- Spel på nyckelharpa. Du får utveckla din teknik, profilera ditt spel och bredda din repertoar, genom såväl individuella lektioner som i gruppspel.
- Folkmusikens historia. En översikt.
- Musikteori. Grundläggande kunskap om notläsning och notskrivning.
- Spel till dans. Hur man får till svänget.
- Scenisk beredskap. Hur betar man sig på scenen?
- Spelledarträning. Övning i att leda en grupp.
- Nyckelharpservice. Intonering och instrumentvård.

Lärare

Ditte Andersson och Sonia Sahlström.

Du bor bekvämt i dubbelrum med dusch och wc under helgträffarna.

Datum: sep 2003-maj 2004.

Träffarna sker 2003: 20-21/9, 22-23/11. 2004: 14-15/2, 8-9/5.

Avgift: 8.400 kr. Betalningen kan delas upp på fyra tillfällen. Inkluderar helpension under helgträffarna. Vid frånvaro från en helgträff dras 750 kronor av från kursavgiften. För fullständigt kursintyg krävs närvaro vid helgträffarna.

Anmälan

Ska ske senast fredagen 27 juni 2003, per telefon eller e-post. Din anmälan registreras när en anmälningsavgift om 500 kr betalats till ESI AB, bankgiro 5184-5568.

Denna avgift betalas inte tillbaka vid återbud.

Samtliga uppgifter hämtade från www.esitobo.org

NYCKELHARPSBYGGE

Kursen drivs dels på distans och dels genom 16 veckosluts-träffar vid Eric Sahlström Institutet. Träffarna är fördelade över fyra tillfällen per termin under två läsår.

Vid veckoslutsträffarna bedrivs dels den praktiska delen av undervisningen omfattande själva tillverkningen och dels ett antal föreläsningar som inte kan ges i distansform. Träffarna är upplagda så att man anländer fredag kväll eller senast lördag morgon. Föreläsningar och övningar under lördag och söndag. Lördag 08.00 - 17.00. Söndag 08.00 - 15.00.

Distansdelen förutsätter att eleverna på hemorten gör vissa arbetsmoment i tillverkningen samt studerar det material som lagts ut på institutets hemsida.

Mellan träffarna har eleverna möjlighet att komma i kontakt med lärarna och med varandra via e-mail för diskutera vissa moment i utbildningen.

Vid veckoslutsträffarna har eleverna tillgång till institutets instrument-utbildningsverkstad. Efter genomgången kurs bör du, om du så önskar, ha goda förutsättningar att få avsättning för dina instrument på nyckelharpsmarknaden.

Utbildningen syftar till att ge eleverna

- god kännedom om tillverkning av nyckelharpor (inklusive stråke), verktyg och tillverkningsmetoder
- god materialkännedom (olika träslag används för olika ändamål)
- förståelse för formgivningens betydelse
- grundläggande kunskaper i instrumentets historiska utveckling
- grundläggande kunskaper i stråkinstrumentens akustik
- möjlighet att prova på att spela nyckelharpa (för de som inte redan spelar)
- möjlighet att i företagsform ägna sig åt nyckelharptillverkning på heltid eller deltid.

Eleverna skall efter utbildningen

- kunna bygga nyckelharpor av sådan kvalitet som dagens spelmän kräver. Detta uppnås genom praktiska slöjdövningar och genom förfärdigande av dels ett enklare historiskt instrument (ex. stråkarpa psalmodikon, hummel, moraharpa) och dels en modern kromatisk nyckelharpa inklusive stråke.
- utveckla sin förmåga att bygga nyckelharpor
- ha träffat landets ledande nyckelharpstillverkare och nyckelharpspelmän och därigenom inspireras till egna initiativ i sitt byggande
- ha ökad känsla för nyckelharpans estetik få fördjupad förståelse för det kulturella värde som finns förknippat med nyckelharpan samt hur man bäst tar tillvara och upprätthåller den historiska anknytningen i sitt nyckelharpsbyggande
- veta vilka faktorer som i dag påverkar instrumentets utveckling och förändring
- ha kännedom om de villkor som gäller för drivande av nyckelharptillverkning i företagsform.

Kursdokument

Speciellt framtagna ritningar och byggbeskrivningar samt diverse annan information som går att ladda ned från nätet via institutets hemsida kommer att vara tillgänglig under kursens gång.

Datum: september 2003-maj 2004.

Helgträffarna sker följande datum:

Hösten 2003

1. sep 5-7
2. okt 10-12
3. nov 7-9
4. dec 12-14

Våren 2004

1. jan 23-25
2. feb 27-29
3. april 2-4
4. maj 14-16

Avgift: 6.000 kr per termin. Totalt 24.000 kr. Betalningen kan delas upp på fyra tillfällen per termin. Inkluderar helpension under helgträffarna. Vid frånvaro från en helgträff dras 750 kronor av från kursavgiften. För fullständigt kursintyg krävs närvaro vid helgträffarna.

Utöver kurs- och logiavgiften tillkommer kostnader för materialet. En materialsats för en kromatisk nyckelharpa ligger på mellan 3.000 och 4.000 kronor, beroende på vilken kvalitet du väljer.

Anmälan

Ska ske senast fredagen 27 juni 2003, per telefon eller e-post. Din anmälan registreras när en anmälningsavgift om 500 kr betalats till ESI AB, bankgiro 5184-5568. Denna avgift betalas inte tillbaka vid återbud.

Samtlig uppgifter hämtade från www.esitobo.org

Janne bodde i en stuga i skogsbrynet. Länsman visste väl att Janne tjuvjagade, men det var svårt att få fram något riktigt bevis.

En natt smyger sig länsman i mörkret och lägger sig i försåt, med uppsikt över Jannes stuga. I gryningen kommer Janne ut på trappan.

– Åh, länsman, ligg inte där å tryck! Kom in i stället så får han varmt kaffe å en sup.

Förbluffad kryper länsman fram.

– Men hur fasen kunde Janne upptäcka mej?

– Det gjorde jag inte. Så där ropar jag varje morgon innan jag går ut i skogen.

Alvar i Tumba

BSVERIGE
PORTO
BETALT

FÖRENINGSBREV

Föreningen Nyckelharpan c/o Möllerman, Riddarstigen 17A, 183 30 Täby

Tre nya Sahlström- stipendiater

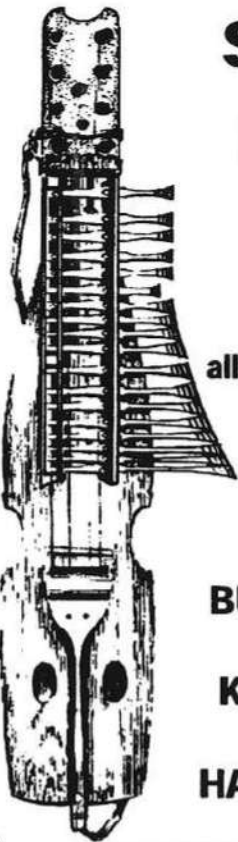
Styrelsen för Eric Sahlströms Minnesfond har i år utsett Linnea Åkered, Aron Hejdström och Helge Karlsson som mottagare av Sahlströmstipendiet, vilket innebär gratis deltagande i den fyra dagar långa folkmusikkursen på Ekebyholm i Rimbo, Uppland.

Linnea är 16 år, bor i Söderhamn i Hälsingland och spelar nyckelharpa. Aron är 19 år, från Gotland och spelar fiol. Helge, också han 19 år, spelar nyckelharpa och är från Uppland.

Ekebyholmskursen är en av landets mest eftertraktade kortkurser i folkmusik. Den är alltid fullbelagd och kölistan till återbud brukar vara lång. Kursen går av stapeln veckan efter midsommar varje år och startades av Gösta Sandström och Percy Modén för cirka trettio år sedan.

Du som är mellan 13 och 20 år kan söka ungdomsstipendiet och har då möjlighet att gå denna kurs utan egen kostnad. Ansökan görs under våren hos Eric Sahlströms Minnesfond.

Titta efter information i denna tidning nästa vår (nr 1) eller tidningen Spelmannen.

NYCKELHARP- STÄMMAN ÖSTERBYBRUKS HERRGÅRD 13-15 juni

alltid helgen före midsommar

UNGDOMS-
MÄSTERSKAP I
NYCKELHARPSPEL
BUSKSPEL – ALLSPEL
DANS – KURSER
KONSERTER – VISOR
UNGDOMSSTÄMMA
HANTVERKSMARKNAD

www.nyckelharpa.just.nu

Loskälva hembygdsgård

Även denna sommar anordnas en spelmansstämma i Loskälva hembygdsgård i Lohärad strax norr om Norrtälje.

Datum för denna lilla men mycket gemytliga spelplats är lördag 9 augusti. Allspelet startar kl 13 och det finns många tillfällen för enskilt låtspel eller buskspel både inom- och utomhus.

För mer information kontakta Arne Rydell 0176 - 132 32 eller Elof Edström 0176 - 22 71 19.

Hittat på nätet

På www.ljudochbildarkivet.se kan man idag lyssna på bland annat heminspelningar från 1890-talet, inspelningar från svenska utlandsexpeditioner på 1910-talet, spelmän, bondkomiker och komiska berättelser. Totalt flera hundra inspelningar.

På hemsidan finns även en presentation av fonografhistorien och en databas med tusentals bevarade fonografcylindrar.